

WYRAŻENIE ŚWIADOMEJ I OPARTEJ NA WIEDZY ZGODY NA UDZIAŁ W BADANIU

1. Proszę sporządzać indywidualnie oświadczenia, z uwzględnieniem płci osoby badanej.
2. Uzyskanie zgody nie powinno nigdy sprowadzać się jedynie do prośby o złożenie podpisu. Wiele istotnych elementów może pojawić się w późniejszych etapach badania i wówczas każdorazowo potrzebne jest omówienie ich i upewnienie się, że są akceptowane przez osobę badaną. Istotne jest przy tym, aby miała ona rzeczywistą swobodę decydowania. Zatrószczenie się o to jest obowiązkiem psychologa, który powinien upewnić się, że zgoda nie jest wyrażana w warunkach presji, przymusu lub w nadziei na uzyskanie ubocznych korzyści.
3. Należy odróżniać oświadczenie woli od oświadczenia wiedzy. Oświadczenie woli to (w prawie) takie zachowanie, z którego wynika wola spełnienia zobowiązania. Oświadczenie wiedzy natomiast to wypowiedź o faktach wskazująca na wiedzę o okolicznościach zobowiązania, posiadanych przez osobę uczestniczącą w badaniu. Oświadczenia wiedzy co do zasady nie wywołują żadnych skutków prawnych. W tym sensie zgoda osoby badanej jest raczej oświadczeniem wiedzy niż oświadczeniem woli i gdy wiedza o okolicznościach zobowiązania się zmieni, osoba badana może się ze swego zobowiązania wycofać.
4. Sformułowanie, iż zgoda ma być „świadoma” oznacza, że osoba uczestnicząca w badaniu powinna w pełni rozumieć wszystkie istotne okoliczności, na które się zgadza wraz z ich różnorodnymi konsekwencjami, a odpowiedzialność za właściwe wyjaśnienie mu ich spoczywa na psychologu. Udzielając zgody na badanie i jego okoliczności osoba uczestnicząca w badaniu powinna mieć pełne rozeznanie (m. in.) co do następujących okoliczności:
  - cel i charakter badania,
  - zakres odpowiedzialności obu stron (własnej i psychologa),
  - ewentualny udział trzeciej strony,
  - ochrona poufności i jej ograniczenia,
  - spodziewane korzyści z badania,
  - ewentualne ryzyko związane z badaniem,
  - prawdopodobne konsekwencje nie poddania się badaniu,
  - możliwość uzyskania odpowiedzi na pytania dotyczące badania
  - możliwość odmowy udziału w badaniu lub wycofania się z niego w dowolnym momencie bez uprzedzenia,
  - okres czasu, jakiego dotyczy obecnie udzielana zgoda,
  - sposób unieważnienia udzielonej zgody w razie takiej potrzeby
  - możliwości kontaktu z badaczem (osobą prowadzącą badanie).